

Иван Вазов

Ложа No. 1

(Впечатления от едно заседание в
Народното събрание)

Отдавна е минал два часът, а залата е все пуста.

Пуста и меланхолична (ох, как меланхолична!) стои червената министерска маса.

Пуста е и ораторската червена трибуна.

Един пълен контраст на тях са галериите и ложите: те са почернели от свят. Тоест галериите – защото ложите са пъстри и шарени от яркоцветни дамски носии, капелини и лица.

От първата ложа, дето аз съм турен в един вид инквизиция, загнезден между столове отпред, заети от госпожи, и здрави мъжки колени и гърди отзад, аз жедно хвърлям погледи между овалните глави и рамена на дамите върху празната зала, дето сега ще се извършат кобни работи за България, дето ще се туря на въпрос нейното бъдеще. И нетърпението ми расте, защото депутатите не влизат и заседанието се не отваря.

Нетърпелива е и публиката зад мене, уморена да чака повече от един час. Тя състои от професори, адвокати, вестникари, високи чиновници. В дъното на ложата един щастливец, адвокатът г. Г., е скокасал да се качи на един стол и оттам гледа нашироко, без да му пречи нещо отпред, непристискан от никого. Той не би менил поста си сега за едно царство! Щастливец! Често си поизвърща гърба насам и тогава аз виждам, че стената го е набелила с вар. Тоя цвят носят гърбовете и лактите и на други. Аз от десетина години знам това свойство на тая знаменита стена от първата ложа... Ето една доброкачествена вар, която си струва парите! Отдясно ми, стиснат като мене, е моят приятел г. Н., ексдепутат от една среднегорска околия. Той ми изказва нетърпението си по френски – той все на тоя език има обичай да ми приказва – и за да го залъже, захваща да ми чете латински стихове от Хорация. Това привлича вниманието на дамите, учудени да чуят такава ученост от едно шаячево сетре...

* * *

Но скоро вниманията се обръщат към залата: там почват да влизат народните представители. И сега пак забележвам как хората в ход, гледани от тая ложа, изгубват своя естествен вид, пропорции, добиват някакво смешно, шуто, даже глупаво изражение. Дали на мястото, отдето ги гледаме, или на съзнанието им, че ги гледат, се дължи това, не зная: но те всичките изглеждат като хора стеснени и които не знаят как да държат и де да турят ръцете си. Някои хвърлят обаче на ложите дръзки погледи, сучейки мустаците. Един – от *жемантишизм* или по привичка, извади гребенче и ги среса. Това предизвика леко ухилване по лицата на дамите...

– Oh, comme il est coquet celui-là – избъбла една госпожа чужденка, като се извърна и спря случайно поглед на ексдепутата от средногорската околия.

Г. Н. взе тоя комплимент въз себе си и й отговори по най-чист французки език:

– Madame, il est d'usage que les hommes seulement fassent des compliments... aux belles dames... – Той прибави някакъв комплимент към госпожата. Госпожата разбра недоразумението, усмихна се леко и се обърна пак към залата.

Тя се скоро напълни, министрите взеха местата си, с плах и стеснен вид, председателят откри заседанието и се захвана извикването на депутатите.

В ложата се питаха кой ще вземе думата сега.

Скоро един депутат излезе на трибуната.

– Ще говори „за“ или против заема с монопола? – попита една госпожа одного от професорите.

– Този е правителствен, ще говори: „за“ – отвърна професорът.

Едно униние се изобрази по лицата. Недружелюбни, неблагоприятни погледи полетяха въз оратора.

Той говори около един час.

– Кога ще свърши?

– О, как е скучно!

– Тоя господин иска да ни умори!

– Ужасно горещо!

И все такива възклицания.

Цялата ложа беше против заема, тя очакваше оратор да го бори, а този го защитава!

И ораторът беше вече осъден! Никой не искаше да го слуша. Дамите се запrikaзваха за концерта във Военния клуб, обсипвайки с похвали г. Окодосиана, г. Н. продължи да ми чете прекъснатия пасаж от Хорация, другите господа зад нас завързаха разговор за цирка и за мечката, адвокатът с белия гръб разправяше от стола си на един вестникар за новия лек против мазолите, който сега се продава не знам в коя магазия.

* * *

Между това горещината, задухата, вонещия въздух в ложата увеличаваха теготата. Всичките миазми, дъхове и страсти от партера се дигаха насам. Дамите, в пот, викаха:

– Малко въздух няма ли? Нека да отворят!

Един от присъстващите отвори вратата, но разсилният обяви, че му е заповядано да не отваря, понеже на народните представители е студено долу. А въздухът не можеше да се диша.

А ораторът все говореше!

Ложата се задушваше. Светнаха и големите аркови електрически ламби и заляха с ярък зеленикав светлик потните чела на обитателите на ложата.

Един от професорите извика:

– Сега съвсем горещо ще стане от ламбите! – И си отриваше потът.

– Господин професоре, електрическите ламби не дават топлина, мисля? – забележи му познатата нему госпожа.

– Имате право, госпожо – каза той сконфузен.

Г. Н. ми дочете Хорация и ми заяви, че иска да бяга. Адвокатът с белия гръб беше вече си пробил път с неимоверни усилия и избягал. Желание да дезертират се четеше по лицата на всички мъже в ложата. Дамите обаче търпяха стоически... Най-последно, глухият, незащаваният глас на бранителя на монопола млъкна, възцари се на трибуната тишина.

– Слава богу! – издумаха всичките с облекчение.

– Не, не е свършил, дава се почивка.

– Ужасно!

– И защо говори толкова тоя човек?

– *Son discours aurait gagné davantage s'il était plus court!* – каза една госпожа.

* * *

Г. Н. все стоеше. Лицето му заливаше пот, то се бърчеше болезнено.

Аз го попитах защо не излезе да дъхне малко по-хладен въздух.

– Невъзможно! – пошушна ми той.

– Защо?

– Аз съм закован за земята!

Па като си долепи устата до ухото ми със страдалческо изражение на лицето, пошушна ми, все по французки:

– Тая дама отядно, видите ли я, ми е застъпила от половина час кракът и тежи върху него с всичката тежест на корпуса си, без да знае.

– Помолете я да отстъпи.

– *Mais c'est une indéclicatesse, vous comprenez?*

И страсотерпецът изпусна дълбока въздишка, покорен на божие

веление...

* * *

Почивката щеше да бъде десет минути: тя трая половина час!

Скуката, теготата, негодуванието в ложата бяха нетърпими!

Когато заседанието се пак почна и същият оратор излезе на трибуната да продължи речта си в защита на монопола, която никой не желаеше да слуша, от дамската част на ложата се устремиха върху него мълниеносни погледи.

Монотонната му, глуха, обезсърчена реч трая още един час! Най-после той слезе от трибуната, за общо облекчение непоздравен нито от едно ръкопляскане:

– Voilà un orateur qui a du succès – забележи гражданката.

А г. Н. почувствува двойно облекчение: той беше освободен и от нежната инквизиция на дамския крак и излезе да дъхле навън по-чист въздух.

Сторих и аз като нето.

София, 4 декември 1901 г.

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Мартин Митов

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5034>]